

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:

helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt. 50 kr. Egy hónapra 1 frt.

Hirdetési díj:

öt hasábos petítor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű a többi nap megjelenő hirdeményeknél leengedés történik. Helyi hirdetések minden sora 20 kr. A hirdetések valamint a nyilatkozó közlemények eggyedül a kiadó irodában vétettek fel.

A császár és népe.

Debreczen, febr. 21.

(L.) Száz milliónyi alattvaló — és egy császár! Ez a két rettenetes nagyhatalom birkozott évek óta a roppant terjedelmű muszka birodalomban.

Száz millió ember harsza egy ellen s egy ember küzdelme száz millió ellen! S bámulatos, hogy egyik se bír a másikával. Óriási hatalom, erős fegyver van mindkettő kezében. Egyik az abszolútizmusra támaszkodik, s a zsarnokság szolgálatába állított elemeket uszítja ellene felé; — a másik, a nép, a töle megtagadott politikai, sőt emberijogokra hivatkozik, s a kétségbeesett küzdelem minden kitalálható módját s eszközeit felkeresi, hogy lerázza nyakáról azt a jármót, melyet a zsarnok egyeduralom rakott rá; mely a politikai s társadalmi fejlődés minden javait elrabolja tőle, — s mely e népet, a roppant nagy orosz népet, a művelt világ legkisebb nemzetét elűzi s a baromi rabszolgaság arcpírító elmaradottságában s alacsonyosságában tünteti fel.

Borzasztó szívelenség kívánatlik ahoz, hogy száz milliónyi nép jalkiáltását egy ember meg se akarja hallani; hogy annak a száz milliónyi népnek gondolata, szive-dobbanása csak az és olyan legyen, a melynek az ukázók kiharancsolják, s hogy nemzedékekről nemzedékekre hagyományként soha se maradjon egyéb, mint az egyéni szabadság után való reménytelen s kétségbeesett küzdelem!

A mi Oroszországban történik, a mit az orosz kormányzat művel, az nem pusztán politikai jelenség, a mely, ha jó vagy rossz, — csak is az orosz népházi ügye. A mit Oroszországban a kormányzat hagyományképen cselekszik, az tulhága a politikai cselekvés lokális érdekén és világtársadalmi kérdéssé fejlődik magamagától. — A 19-ik század nem a butaság százada többé, hogy aldirjon s agyon hallgasson mindent. A 19-ik századnak uralgó eszméi születtek, melyeknek alapjuk az emberi jogok örökigazságaiól épült; a melyet nem szabad mellőzni, kicsinyleni s elszakítani a lehatalmasabb államoknak s kormányoknak se. Oroszország kormányzata pedig ép ezt teszi.

Kigunyolja a 19-ik század általánossá vált, uralgó eszméit; kineveti a művelt világot, mely ez eszméknek mindenütt hódolt — s eltekintve attól, hogy politikai machinatioival Európát örök zaklatásban tartja, — e mellett belügyi kormányzatában követett istentelen rendszerével az egész műveltvilág emberi önbecszerését, — s haragját hívja ki.

A művelt világ népei csak alkalomra várnak, hogy e vakmerő kihívást, ezt a századunk közszellemének dobott keztyűt felvegyék — s leszámojanak azzal az uralgó áramlattal, mely az orosz nép szolgává alacsonyításában az egész emberi társadalom érzékét sértegette meg. Ily körülmények között, ha nem tudunk is unogni (mint egy némely radikális lap) a nihilizmus merényletét fölött, de elszomorodva s aggodva nézünk elbe a jövő azon eshetőségeinek, melyeket a lelketlen zsarnokság az emberi jogokért küzdők részéről provokál; a mely események nem csak Orosz-

szág társadalmát fogják vérzőzönnel elborítani, de még talán kihatásuk lesz más nemzetek társadalmi életére is, a hol pedig azokra nem csak szükség nem leendett, de ellenkezőleg károkat okozhatnak, mert aggodalmat foghatnak előidézni s alkalmat szolgáltathatnak arra, hogy jogmegszorítások iránt tétessenek kísérletek.

Részünkről, tekintettel az oroszországi viszonyokra, tekintettel e viszonyoknak az egész emberiség közérzülését felháborító voltára, elismerjük, hogy ott oly helyzet állott elő, midőn a népeket a szükségjog, az ellenállási jog gyakorlása, fogantatva téle — az észjog alapítélei szerint megilleti.

De e szükségjog, ez ellenállási jognak gyakorlati foganatosítása nem a nihilizmus alattomos, burkolt, rejtőző, mondhatni gyáva rendszerében kell ám nyilvánulnia.

Báró Eötvös József, a higgadt, szelid kedélyű, józan politikusi magá elismeri, hogy vannak körülmények, midőn a népeknek az ellenállási, a szükségjog gyakorlathoz nyulni joguk van. De ez nem a nihilizmusban, hanem a nyílt, becsületes, őszinte forradalomban leli megfajtését.

A nihilizmus nem eszmék, nem meghatározott célzatok foglalatja. Ez csak a rombolás, a felorgatás, a settenkedő, acarkodó fanatizmus eszelen vállalata, — melynek a romboláson tul, ha sikerült, — nincs egy eszméje se; nincs alkotó ereje. E mellett, eljárása gyalázatos, — s temérdek áldozatokat követel az ártatlanok sorából. A művelt népek előtt pedig becsületes s hitele nincs.

A forradalmak az önértésnek nemzeti forradalmak eszmékét vetnek föl, megkínálják a kormányzatot vele; s ha az egyezés nem sikerül — kezdődik a nyílt, bátor, férfias harc, melyet megüsztel minden állam, s a társadalom.

Mi ajánljuk az orosz nép nyomorát, szolgátságát. Gyűlöljük csárja lelketlen zsarnokságát. De a nép küzdelmeit céltalanul tartjuk addig, a míg a csárizmus elleni harcához az ország yilkosságát és nem a becsületes párbajt használja. Ha száz millió népben erre nyílt, becsületes harcra nincs elég erő, — akkor még sokáig várhatja sorsa javulását.

Rudolf trónörökös legközelebb dandár-tábornokká lesz, s mostani állomás-helyét Prágát Sönburggal cseréli fel.

Szeged újra építése ügyében a napokban minivertanás tartatot. Az összes javaslatok felett megállapodás jött létre, úgy hogy a jövő hónapban a kir. biztos Szeged város ható-árával közöltetni fogja azon javaslatokat, melyet a város ujja építése iránt az ország gyűléshez fognak terjesztetni.

B. Sennyey Pál kijelentette, hogy nem lép fel képviselőjelöltül a királyhalmeczi körletben.

Krassómegeye alispánját a belügyminiszter Újfalusi főispánhoz intézett távirati rendelettel felfüggesztette állásától. A vizsgálat szigorúan folytatatik a krassómegeyi sikasztások tárgyában.

Az oláh testvérek. Az erdélyi oláhok lapjai eddig a passiv magatartásra izgatták a román testvéreket a politikai választásokkal szemben. Most meg már jó előre felhívják őket, hogy adójokat siessenek befizetni, hogy az 1881-ki választásoknál minél erősebb akciót fejlesszenek ki. A pénzügyminiszter s a haza, köszönettel lesz adós nekik.

Országgyűlés.

Budapest, febr. 20.

A költségvetési nagy vita ma vette kezdetét a képviselőházban. Hegedűs Sandor a pénzügyi bizottság előadója megjegyzi, hogy a bizottság nem tartotta a budgetben foglalt kiadásokat leszállítatónak és kiemeli, hogy az állam háztartás rendezése érdekében, kétségtelenül érvényesült fiskálisus eddigi mértéke is az előirányzatban enyhítve, illetőleg részben elmulyozva van kulturális tényezőinknek habár szerény, de mégis nagyobb mértékben érvényesülő fejlesztésével.

A rossz évek, rendkívüli hadiakézés és az elemi csapások egész halma megakadályozták ugyan, hogy államháztartásunk rendezése a kívánt arányokban és idő alatt sikerüljön, de annak folytatását, mint ezt az előirányzat is bizonyítja, meg nem akadályozták. Magának a fennmaradt hiánynak fedezésére most rendelkezésre áll a múlt évben kibocsátott 140 millió járadékból fennmaradt 15 millió és azon vasuti beruházási költség, melyek a vasutaknak 11 millió forint erejéig beruházási célokra adott előlegek fejében az állam birtokában vannak. Hitelünk emelkedésének oly eredménye ez, minek bizonyára örülhetünk ugyan, de mi fel nem ment a jövő gondjaitól, ha meggondoljuk, hogy még az állam rendes bevételei és kiadásai közt is, 10 milliónyi hiány marad fen.

Mindemellett, hogy e hiány fedezését a viszonyok és intézmények fejlődésétől várja, gondoskodni kell a hiány más uton való fedezéséről is. Ezért csatlakozott a pénzügyi bizottság a költségvetési bizottsághoz, ezért tartja mostani helyzetünk nemcsak célszerűnek, de indokoltnak is azt, hogy ne terhelje, mi különbözőben megrendezett pénzügyi viszonyok közt levő államokban sem követeltetik főleg az adósságoz után, melyeknek beruházásokban, a jövő nemzedékek fogják venni hasznát, a kamat csak a jelen nemzedékét. De mindezen kívül azért tartá szükségesnek a pénzügyi bizottság már most felhívni a kormányt és közvélemény figyelmét azon lehetőségre, hogy ha államháztartásunk rendezése szükségessé teszi; az indirekt és különösen a fogyasztási adók terén iparkodjunk jövedelmünket szaporítani.

Helfi Ignácz partja nevében határozati javaslatot terjeszt elő, mely szerint a költségvetés részletes tárgyalás alapjául sem fogadják el.

Kármán Lajos ajánlja a költségvetés elfogadását.

Gáspár Lajos Helfi határozati javaslatát támogatja.

Legújabb merénylet.

— A császár ellen. —

Egész Európában arról irnak s beszélnek e perczben, — s mig egyfelől megdöbben az ember, hogy egy uralkodó, a merényletük a kifoghatatlan láncolatával szemben, hogy tudja még egyre tartani magát s kormányrendszerét, másfelől bámulni kell a sors, a véget fölött, mely Sándor czár életénél oly feltűnő módon örökös, annyi elkövetett merénylet valamennyi között. Magáról az eseményről ezeket vonjuk össze.

A császár ebédjé f. hó 17-én 7 órára volt kintűve és pedig a robbanás színhelyét szolgált orszóba följötti étteremben. A császár s az edinburgh hercegnő vendégei a bolgár fejedelmet az étteremmel szomszédos szobában várták. Véletlen eset folytán a bolgár fejedelmel közeli egy negyed órával elkészt; az elkésés oka az volt, hogy nem volt kéznél a rendjel, a mit ez alkalommal használni akart.

Nem, nem! most, még e perczben kell, hogy kihallgasson!

Teljek kedve. En önért mindenre kész vagyok.

E rövid párbeszéd után, melynek értelmét a legközelebb állók sem vehették ki, — mindketten elhagyták a termet.

A vendégsereg hallgatagon ugyan, de bizonyos gyanus mosollyal nézte végig e kissé tapintatlanul rögtönzött jelenetet. Mindenki álmélkodott, azonban senki sem mert kifejezést adni véleményének, — legalább most még nem.

Malvina egy félreest szobáckába vezette Viktort, azt híven, hogy itt teljesen vedve lesznek a kíváncsi szemektől és fülektől.

Ezen elkésésnek köszönhető, hogy a császár vendégei a katasztrófa alatt nem voltak bent a teremben. A robbanás, mely a földszinti lakosztályból, hol a központi fűtési berendezés van, eredt, éppen abban a pillanatban történt, midőn a császár a hercegnővel a hercegnővel és a bolgár fejedelmel az egyik ajtón, a csáricsalád többi tagjai pedig — a beteg császár kivételével — a másik ajtón belépni akartak. A robbanásnak oly roppant ereje volt, hogy a földszinti lakosztály és az orszóba bolthajtását keresztülte, a deszkapadozatot görbire hajtotta és az ebédőben az asztalokat és edényeket szétszórta. A robbanás erejét bizonyítja az, hogy a téli palota és a Neva-rakpart szomszéd házinak ablakai nagyrészen összetörtök. A légnyomás kioltotta a légszeszlempákat, innét fogva teljes sötétség uralkodott. A császár megtartá teljes lélekjelenlétét.

A robbanás dinamit és lögyapottal történt egy pinczében. Eleinte az egész városban azt hitték, hogy az expozicio a téli palotának a Neva folyó mentén fekvő oldalában történt, mert ott szöktak a nagy vendégek a palotába hajtni és a Neva folyóra szólnak a nagy diszternek ablakai; de kiderült, hogy a légburpoltot örterem a Sándor-térre szülő palotaszárnyban fekszik, épen egy kisebb ügnyezet thea-terem alatt, melyben utolsó időben a császár és családtagjai legelőkelőbb vendégeivel esti 7 óra tájban ebédelni szokott.

Az említett theaterem már ki volt világítva, midőn a tett elkövetett, a merénylők tehát azt hitték, hogy a császár ott már megjelent és valószínűleg ott már meg is jelent volna, ha, mint fentebb említve volt, nem várt volna a Neva előtt fekvő palotaszárnyak egyik diszterében a hesseni hercegnőre, kit theához vezetni szándékoztak.

A teremben minden irtózatotól szétzu zatott. Mintegy hatvan katona volt ott, melyek közül vagy negyvenet élve ugyan, de veszélyesen megsebesülve és elcsönkítva találtak. A többiek teste a szó teljes értelmében több részre szétszakították. Az orszóba felett fekvő theaterem padolatának nagy része kettőre tört, úgy hogy ott is a terített asztal és a fényes berendezés apró darabokra szét-törtött.

A császárú mint mondják, egy félórával azelőtt erős morphiumport véve, elaludt. A robbanás folytán fölbébredt, de néhány perc múlva az álom megint erőt vett ajta. A dolgot felebredése után oly színben adták elő, hogy a palotában légszeszrobbanás fordult elő.

„Golosz” jelenti: A dynamit töltény, mely a robbanást okozta, a palota orszóbjára alatti pinczében volt, a hol még asztalos által lakott műhely vala elhelyezve. Három asztalost elfogták, a negyedik megszökött. Az okozott rombolások után a dynamit mennyiségét négy pudra becsülik.

A téli palotát, a többi palotákat és a koronaépületet a hadmérnöki katonák gondosan átkutatták. Ma meg végbe a robbanás következtében megölt és sebekben meghalt katonák temetése. A megölték száma tízre megy, köztük egy palotaszólgá. A katonák közül 47-en kaptak sebet, azok közül egy palotaszólgá is sérülést szenvedett.

A császár téli palotája Szt.-Pétervártól.

A robbanás színhelye képezi ma mindent a beszéd tárgyát, azért jónak látjuk a császár e palotájáról néhány apró dolgot elmondani.

Ez egy óriási épület vörhenyes kövekkel, melyek midőn a kőbányából kikerülnek, akár mint csak a fa, oly könnyen faraghatók, a szabad levegőn azonban megkeményednek. Egy hid, mely a venezzei sóhajok hidjára emlékeztet, a palotát egy régebbi épülettel a u. n. „Eremitage”-val (remetelak) köti össze.

A palota főkapuja előtt két órházikó áll, egyikben egy kőzkatona, másikban egy altiszt tartózkodik. Ha oly személy találkozik, kit katonai tisztelgással kell fogadni, az altiszt kiugrik órházikójából, mint a kakukkos órából a kakukk, ráorait a kőzkatona, peilengérré állított, gunyitágyává tett a botránnyokon elősokkó hitvány tömegnek.

— No lám milyen mérge! — Kegyed konczot dobott a világ sárjába; — higgye el, azolta már rágnának is rajta az éhes tányérnyalók! Malvina, az égre! miért tette ezt, mi célja volt e neveltséges látványosságának?

— Hát vétek az, ha elismerjük a szellem fölényét, ha hódolunk a költészet varázsának? Hát vétek az, ha kitüntetjük s megjutalmazzuk azt, ki követve magasztos hivatást — az eszmének testet, a testnek pedig lételet ad?

— Az ilyen jutalomra — ösztönelt mondom — sohasem vágtam; pirulok, ha rá is gondolok!

— Aztért jött, hogy pereljem velem? — kérde Malvina türelmetlenkedve. — Nem perlekedni jöttem én ide, hanem bucsuzni, — válaszolt Viktor elsőtűlt arczzal.

— Hogyan? kérde Malvina megütödvé. — Nem akartam eltávozni — folytatá az ifju szomoruan — a nélkül, hogy végös

nára, arra kiugrik az is, tisztelig a puskájával s visszaszökik a házikójába.

A mint a palotába értem, lángvörös ruhába öltözött szolga fogadott. A muszka udvari cselédség sajtáságos liberált hord: hosszú földig érő reverenda forma ruhát, lehajló nagy gallérú, hogy inkább látszanak bíbornokoknak, mint inasoknak s első pillanatra egészen meg voltam ütödvé, a mint egy ilyen méltóságos férfi átvette tőlem felsőkabátomat és kalapomat.

A keleti szokásokhoz képest, melyek a legmelyebb alázat követelik a fejedelmi udvar iránt, itt minden ember levezi kalapját, mielőtt a palota kapuján belép s az előcsarnokokon és a legtávolabb eső melléklépcsőkön is csak hajdon föl járó embereket láthatni.

Óriási malachi rózsák és szobrok közt jut föl az ember a márványlépcsőn az első emeletre s szolgákkal és cselédekkel telt előszobákot át elérkezünk a császár sajtákképi lakosztályához. A császár dolgozó szobája komoly szigorú jelleggel bír, a falakat világosszürke kárpitok borítják, a burtozat tölgyfa barna-selyem ripszszel bevonva, az ablak előtt széles kékbarsonnyal behuzott irodasztal, melyen Miklós császár bronz meliszobra áll.

A második szoba, melybe lépünk, az elfogadó terem. Itt már minden ragog a pompától. Cifrára faragott s aranyozott butorok. Fehér selyemmel bevont székek, fehér selyem függönyök s arany arabeszkok a falakon. A szoba közepén olasz művi mozaik asztal. Az egyik sarokban zöldelő bokrok közt márványasztal. A kis Mózes vízretélelt ábrázoló szoborcsoportozat.

Innen a hálszobába lépünk. Puha szőnyeg borítja a talajt s lábunk egészen belesüpped. Kék selyem kárpitok takarják a falakat. Kék selyem székek, diványok s egy pompás széles ágy áll itt. Sándor császár nem követi a szokásokat, ki egész életében egy tábori aszágon s szénával töltött vákonson aludt.

A toilette szoba is ép oly dus fényűzéssel van berendezve, mint a hálszoba. A butorok szövete itt vörös selyem. A falakon gyönyörű freskók. A tetőn Vénus, ki éppen a tenger hajóiból emelkedik fel. Amorették lebegnek körütte s a graciális gyönyökkölkékestik őt. A számtalan dara-ból álló mosdó servise a legfinomabb svesszi porcellán.

Egy fűdő szoba pompás fehér márvány kádval s néhány kisebb szobácska csatlakozik a toilette teremhez, a császár legelbőbb szolgái számára.

E magánlakás azonban sajtákképe fejedelmi pompával berendezettnek még nem mondható, annál óriásibb azonban a pompa, mely az önnepelőkre szánt termekben található. Itt bár a butorok s a díszítés francia és olasz művészi kezek munkája ugyan, — de a keleti fényűzés pazar pompája egész otrombaságában mutatkozik a tömördek arany és drágakő tömeges alkalmazásával.

Napi hírek.

Postaügy. Előfordult kellemetlenség a jövőben kikérülhetése végett a t. cz. levelező közönség figyelmébe az 1879. évi april havában a n. mélt. földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által kibocsátott „Levelezési tarifa” III-ik szakaszára felhívatik; melynek értelmében a magyar korona területén más levelező lapokat, mint a melyeket a magyar postakincstár ad ki, — feladni nem lehet. A levelező lapok előlapjára mást, mint a czimzést és a kézbesítésre vonatkozó megjegyzést írni nem szabad. A közlemény feljegyzésére vagy nyomtatására a hátlap szolgál. A levelező-laphoz a netán szükséges levéljegyekben kívül más tárgyat illesztetni nem szabad. Kelt. Debreczenben, 1880. február hó 19-én. A m. kir. postahivatal.

Az aszfalt járda. Az aszfalt járda-mak mult ősszel oly későn engedélyezett és rövid időre szorított csinálás foganatosítása sok részben már is igen károsnak és hiányosnak mutatkozik. I. a járda sok helyen megperedevé lesüljedezett. 2. A későn érkezett szegélykövek nem kellő alapra fektetése, száma tűnő felmelegített, felengesztelt talajra szabálytalanul erőitett munkával elhelyezve a házak alatt, új aszfalttal kitoldozva sok ki-

„istephózzád”-ot ne mondják önnek, ki rövid ismeretségnélk alatt oly sok édes órával ajándékozott meg, — nem tudom szeszélyből-e, vagy nagylelkűségből? mert gyöngéd indokot nincs háterszámom képzeln.

— Édes istenem, hát mi lelte? Olyan komolyan beszélt! Csak nem akar ön szakítani ez együgyű, ártatlan játék miatt?

— Önnek játék volt, — nekem komoly intés: itt a határ és ne tovább! Menjén csak be a vendékek közé, meg fogja látni, hogy az éhes hölők, miként lakmároznak a mások becsületén?

Malvina elsápadt, szólan akart, de a megdöbbenés idegesen lekötötte nyelvét. — Ugy van ugy, édes kisasszony, — beszélt tovább Viktor szemrehányó hangon; a hiba megtörtént, ez kétségtelen! Most tehát azon kell igyekeznünk, hogy elejét vegyék a nagyobb bajnak.

— Nem értem önt, szólt a remegő leány, arczzal az aggodalom félreismerhetetlen jeleivel.

(Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája

Malvina játékszere.

— Elbeszélés. — Irtá: Hamar László. (Folytatás.)

Majd hirtelen egy eszmétől megkapatva, felugrik s a jelenlévőknek udvariasan kijelenti, hogy ő most szavalni fog, annál fogva figyelmet és csendet kér.

— Előadott költemény nagy hatást keltett, a tapsnak se hossza, se vége. — Köszönöm a kitüntést hölgyeim. — szólt Malvina a zaj lecsendesítésével; — köszönöm a költő nevében, kit szerencsés lehet önöknek ezennel bemutatni.

E szavak után keresztültörve a díszes hölgykaszorun, egyenesen az ajtónak tartott, melynek küszöbén alig néhány pillanattal előbb jelent meg Zolnaki Viktor.

— Ime itt van Apolló legméltóbb fia,

vánni valót hagy hátra. 3. A mi főkélléke az egésznek, a lefolyó fedélcsoveknek az aszfalt alatt drága pénzért készített heton kanálisa egészen el van hibázva, mert a lefolyó bádogsóhoz hasonló szűkre, keskenyre készítve, a tetőzetről a víz által hordott sárral, szeméssel igen hamar megtelik és bedugul, de még ennél is nagyobb hibája az, hogy befagyás ellen legkevésbé sincs biztosítva, mert csak t föld szinre az aszfalt kéreg alá van fektetve és minden télen ki lesz téve a befagyásnak és annak, hogy a háztulajdonosok mint ez idén is lefolyó csövei az aszfalt jár-dán felül a tetőig befagyva a falakat elasztják vízzel, ki vannak és ki lesznek téve minden évben a sok pénzbe kerülő kömives munkának és a még sokkal tetemesebb aszfalt felszaggatással járó költségeknek. Annál fogva bátor vagyok az érdekeit páci háztulajdonosokat annak orvoslása és megbeszélése végett jövő vasárnap 22-én délelőtt 10 órára meghívni. **Szikszay József.**

A szolnoki hid. Az utazó közönség mostanában igen gyakran fejezte ki aggodalmait a szolnoki tiszai hid felett. Ez aggodalmat nagyban növelte a dundeei hídnál történt óriási szerencsétlenség. Ez aggodalmak teljes elozlatására köztudomásra hozzuk, hogy egy bizottság hivatalos vizsgálatot tartott, az említett hidon. Egyszerre két súlyos tengerrel megrakott vonat ment át a hídon és magok a csörlők is szigorú vizsgálat alá vétek. A hid teljesen megfelelőnek s biztosnak találtott.

A tegnapielőtti városi közgyűlés jegyzőkönyve ma hitelesített a városi hatóságnál. Ez alkalommal pótlólag jónak látjuk közölni azok névsorát, a kik az említett gyűlésen részt vettek. — **Albert István, Balogh István, Barsay István, Beke Mihály, Beszterczey Károly, Borbély János, Buzsácz Mihály, Buzsácz József, Buzsácz Elek, Buzsácz Pál, Csáky Gergely, Diószegi János, Fráter Imre, Halmagyi Lipót, Harsányi Imre, Harsányi Sándor pfa, Harsányi Sándor cs. u., Harsányi János cs. u., Harsányi János h. u., Kádár Bálint, Kapros József, Kertész István, Kertész Mihály, Komlósy Arthur, Konti Lajos, Koszorus Lajos, Kovács Sándor, Kövedei János, Kuczik Gábor, Laky Lajos, Liptai Miklós, Magyar Gábor, Ménes András, Mike Ferenc, Móricz András, Nagy Bálint, Nagy Ferenc, Nagy Gábor, Nádaszy Ferenc, Nemes Kálmán, Orbán József, Óri Mihály, Pap József, Sárka Jakab, Simonffy Imre, Simonffy Sámuel, Szathmári Sándor, p. u., Szebeni Gábor, Szikszai József, Szóke István, Debreczeni László, Strázi György, Zivuska Ferenc, Jámor Ferenc, Jenei József, Jóna Dániel, Jóna István, Vaczi János, Varga Lajos, Vársári István, Vértessé János. Együtt 61 tag. A tiszti karból: Körner Adolf főkapitány, Hanke Leó tanácsnok, Balogh Mihály főmérnök, Tegze Imre főszórv, Pap Ferenc f. j., Csúrka János, Bócsor Lajos, Boczkó Soma h. jegyző.**

Mándoky Béla kedves srínművésznők háta istennek már sokkal jobban éri magát, ugyanyira, hogy nemsokára talán ismét győ-

nyörködhetünk művészetében. E jó hirt ve-lünk együtt, bizonynyal örömmel üdvözlik olvasóink is.

Tolvajlás. Gr. Károlyi Alajosnak f. hó 15-ére viradóra 30 darab ökre közül hármat a Pavillon kaszárnya mellett levő bezárt akol-ból elloptak. A nyomozást azonnal megindították és Selinden az ellopott jószágokra meg a tolvajra is rákadtak.

Színházi hírek. Felekiné asz-szony a nemzeti színház művésznője kedden kezd meg színpadunkon vendégszerelését. Első fellépése „Stuar Mária”-ban lesz, melyben a czimszerepet játsza. Cs a t á r n é asz-szony kedves operette énekesnő, ki oly hamar kedvenczévé lett közönségünknek, május első-jétől fogva szerződötve lett színházunkhoz. „A P r o l e t á r o k”-tól oly rendkívül sikert vár színházi igazgatóságunk, mikép elhatározták, hogy holnap és holnapután megismételni azt.

A debreczeni magyar és szürsből egyesült ipartársulat febr. 14-én tartott köz-gyűlésén „nők” választott Huber József, aienőkké Barna Mihály, pénztárnokká Borsi András, jegyzővé Nagy Dániel. Választmányi tagokká: Orosz István, Jedliczky János, ifj. Szabó óz-s. f., Bórbély Imre, Hornyak Mihály, Veisz Antal, Vársári István, Jancsó Lajos, Ma-latiuszky Ferenc, Ábrahám Imre, Boldog István, Vég Mihály. Pót tagoknak: Hegyi Sándor, Kovács József, Uszó Mihály, Bódog Sándor. A segédek felügyelője Bóldisár András.

Összerogynak a házak. A bedőlött, esős, lágy idő következtében némely házac-skák tetőzetei ugyancsak veszélyeztetve van-nak. Tegnap éjjel a szt. Anna utcán omlott össze egy kis ház nádas tetőzete.

Névváltoztatások. Dr. Klein Lipót helybéli honvéd ezred orvos Kele-re és Gyurcsák Ferenc pénzügyi hivatalnok Szik-sz a i r a változtatta nevét.

Köszönetnyilvánítás. A debreczeni iparos ifjak önképző s betegsegélyző egyes-let részére a debreczeni alföldi takerékpár 10 osztrákértékű forintot volt szives adományo-zni; kegyes pártfogóságokt fogadják az egyes-let nevében hálás köszönetet. Debreczen 1880. február 21. Móritz Bertalan pénztárnok.

A helybeli vendéglők és pinczerek ma esti bálját emeli fojra az a körülmény, hogy kisorsolás is lesz, melynek jövedelme a szegények számára engedteik át.

Borzasztó szerencsétlenség. Két ir-tóztatóan összemarangozott képű holtestet hoztak ma be városi kórházunkba. Az egyik egy 18 éves ifju, a másik annak öreg anyja. A két holtestet V á s á r i István bánki ka-szállójáról hozták be, a hol az asszony mint majonosné volt alkalmazva. — Haláluk esetéi így beszéltek el. Tegnap reggel a szomszéd-majonosné benézett a Tolvajné — így hívták a meghalt majonosné — majornának ablakán, és remélve látta, hogy a szobában az egyik ággyból pedig fejfel lefelé csúng annak fia szintén meghalva, egyszersmind eljlesztő mó-don összemarangozott arcczal. A házi macska még akkor is rágta le a húst a holt-

testről. — Az eset feljelentett, és a vizsgálat folyamán kitűnt, hogy a majo-rosné és fia szegőznek lettek áldozatai. — Ugyanis még ez eset előtt hat nappal éjjelre a meleg kemenczébe nyers galat tettek szá-radni s hogy a meleg ki ne menjen minden lyukat elzárták. Az ajtót pedig mint rende-sen magukra zárták. A galy valószínűleg szik-rát kapott s meggyuit. A macska életben ma-radt, mert az ablak egy táblája papirossal volt beragasztva és az átszakította. Mint ne-vezetes körülményt még megemlítjük, hogy Tolvaj a majonosné férje egy évvel ezelőtt hasonló halálai mult ki ugyanazon szobában.

Halálozás. B o s z o r m é n y i Ist-ván helybeli mészáros mester ma délután 2 órakor meghalt. Temetése Hétfőn d. u. 2 óra-kor lesz a szt.anna utcai háztól, onnan a kistemplomban tartandó szertartás után fog a czepléd utcai temetőbe örök nyugalomra le-tétni. Béke posaira!

Az Aetna új kitorése. Az Aetnán pár nap óta nagy belső forrongás jelei mutatko-znak, melyek hamar bekövetkezhető kitorést jelentenek. Kráteréből nagy mennyiségű füst és hamu száll föl, melyet a szél az egész környékre szétzór. E forrongás következté-ben a hegy tetőjén összegyűlt hómegek meg-olvadtak s a vulkán szürke, füstös tetője éles ellentétet képez a hegy oldalát borító fehér takaróval.

Megégett gyermek. A szülői gondat-lanságnak ismét új áldozata van. A csapó-ho-mok utcán egy magára hagyott s a szobába zárt kis gyermek egy szál gyufát gyujtott meg. A ruhája meggyuladt, s a kis gyermek megégett. Mire az anyja hazajött már csak holtestét találta meg gyermekének.

Furcsa pert indított meg a mezőbe-rényi ág. hitv. nemetajku egyház gondnoka. Ajlár M. Ugyanis az ő gondnoksága alatt törté-nt, hogy az egyház régi orgonáját 1000 ft költséggel díszesen átalakították. Az egyház presbyteriuma, elismerésül és más gondnoko-knak buzdítására, megengedte neki, hogy ne-vét az új orgonán kitettesse. Ezen határozat ellenében a kisebbség tiltakozását fejezte ki. Ezen tiltakozás daczára a gondnok, támasz-kodva a végzésileg kimondott presbyteri ha-tározatra, nevet egy nagy fekete táblán ara-nyon betűkkel az orgona homlokzatára kité-ve. Az ebből eredt közmegebotránkozás azonban csakhamar nagy mérvet kezdett ölni, és kivánatosnak látták a gondnok ne-vét az orgonáról eltávolítani. Ebben azonban ő nem akart beleegyezni. Midőn mindazon-által az egyházi előjáróság, nagyobb botrá-nyoknak elejét venni akarván, az illető táblát az orgona homlokzatáról levette s azt annak kevésbbé szembeintő részére akasztatá — a magát sértettnek érző gondnok, azok ellen, kik ezen áthelyezést eszközölték, a bekeési járásbírósnál pert indított.

Husarak megállapítva s bejelentve 1880. febr. 18-tól 25-ig következők: **44** kr Gyarmati Istvánnál varg. utca 2238. sz. e. Nagy Mihálynál csapó-utca 794. sz. a. Rácz Györgynél czepléd ut. 2529., varad ut. 2121.

Rózsátér 6. sz. a. Magyar Gábornál csapó-utca 403 sz. a. **46** kr Gyarmati Jánosnál mesterutca 1113. sz., Gyarmati Istvánál mester-teru 1442. sz., Szentessi Istvánál Rózsátér 11. sz., szt.anna ut. 2256. sz. a., Magyar Gá-bornál czepléd. 55., Rózsátér 7. sz. a. Min-den többi bejelentett mészárszékben pedig **48** kr Debre-czen 1880. febr. 17-én. Debre-czen város kapitányi hivatala.

Füvárosi rövid hírek. A „P r o - l e t á r o k” első este 715 frtot, a másodikon 834-et, a harmadikon 822-öt, a kilencediken 1465-öt jövedelmezett. — **S c h w a r z e l** ta-nár tiszteletére tegnap este volt a műgye-temi halgatók lakomája. — **H e r m a n** Ottó kilépett a Függetlenség szerkesztőségéből. — **C r e m i e u x** ér t a hó 21-én a redoubtban az orsz. kisdobdó egyesület. — **A k e r e s k e d ő** i f j a k ostélyének jövedelme felelésében az iró segélyegylet, felelésében a társulati könyv-tár javára fordítatik. — **A b u d a i** h o n - v é d e g y e l e t pecsétjét a nemzeti muzeum-nak ajándékozta.

Közgazdaság.

A magyar pezsgőbor gyártás.

Valódi örömmel olvastam több budapesti és vidéki lapban is, hogy Pethő Imre, a realis pezsgőborgyártásnak hazánkban meghonosítója, ő f e l s é g e k i r á l y u n k által a személye körüli magyar miniszter utján, utasítást nyert, legjobb fajta pezsgőborát a r i l a p kíséretében bemutatni. — Tehát ezentuli fejedelmünk asztalán is Pethő féle magyar pezsgő fog gyón-tani. — **S k i r á l y u n k** a hazai iparnek e gyártmányát kitünően elismerve, fére teszi a dívat és szabás által általan elfogadott fran-czia pezsgőt, s hazánk termékéül ékesíti asz-talát.

Ezen örvendetes esemény velem is ke-zembe véteti már régóta rozsdás tollamat, kü-lönösen e nehéz időkben felhívni honfirtárs-mat, miszerint uralkodónknak e hazafias pél-dáját követve, győzzük le valahára mi is azon megrögzött és a kis jólétünk előmozdítására nagyon káros tulajdonosságunkat, melynél fogva csak is a külföldi cikkeket tartjuk jónak, szép nek és divatosnak.

Csak is annak sikerül a köztisztelet és becsültetés kinyerése, ki tiszta lelkiismerettel maga magát is becsülheti. — Ugyan ez áll hazai iparunkra is; becsüljük azt először ma-gunk, s emeljük oszkerül támogatás és pártol-lással. S két célt fogunk elérni: pénzünk ha-zánkban marad, s az iparost előre segítve, az képes lesz vállalatát emelni, nagyobb for-galom által olcsóbb és jobb áruval szolgálni, s ez által végül a külfölddel is versenyezhetni.

Allig van ország Európában, mely talaji és éghajlatai viszonyait tekintve, oly szerencés helyzetben van, mint drága hazánk. Van kitűnő gabonánk, ép oly borunk, arany-, ezüst-, vas- és sóbányánk, erdőnk, köszönünk stb. és

még is évről évre szegényedünk. — És mi ennek oka?

Iparunkat önnön magunk nyomjuk el az által, hogy szükségleteink nagyobb részét, ha bár azt hazánkban is kitűnő minőségben hozhatnánk, a külföldről felezzük. Ha magunk a külföldről felezzük iparcikkeket szükség-leteink nagyobb részét, hogy lehetne nek fel-jogosítva a külföldtől követelni, hogy ipar-cikkeket nálunk vegye, s készpénzét hozzánk szivárogtassa.

Kivitelünk nagyban csak nyerster-mény és liszt, s akkor vagyunk boldogok és akkor jön be hozzánk készpénz külföldről, ha nálunk sok, a külföldön pedig kevés terem. Egyszer legyen ez megfordítva, pangás áll be ország szerre, mit jelenleg is a legnagyobb mértékben érzünk. Ha nálunk az ipar oly szerencés viszonyok között volna, mint minő ál-dott talajunk és éghajlatunk. Európa leggaz-dagabb országa lenne hazánk. Az utóbbit meg-adta nagy mértékben a természet, az előbbi elérni azonban saját kötelességünk. E téren a szép szónoki tehetség nem használ, hanem a tett. Vessük el tehát valahára velünk szü-leltet közömbösségünket; tanuljunk, dolgoz-unk, és gazdálkodjunk, becsüljük ne csak a földirtókat, de az iparost is ép ugy, becsül-jük hazai gyártmányainkat, s a mit hazánkban jót kapunk, ne hozassuk azt a külföldről.

Soknak az a kifogása, hogy ez meg amaz drágább itt, mintha külföldről hozatja; az meglehet, de a legtöbb esetben a külföldi árnyalg rosszabb is lesz. És ha áll is ez ellenvetés, annak is csak mi vagyunk oka, mert nem partoljuk iparosainkat, s az által kizárjuk a nagyban és ennek folytán olcsóbban előállítás lehetőségét.

Legujabb

Pétervár, febr. 20. Most már egész biz-tosnak tartják, hogy a merényletnél oly sze-mélyek vettek részt, kik a czár környezetéhez tartoznak. Számtalan udvari hivatalnok és ud-vari szolga lett elfogva, kiknél igen kompro-mittáló tárgyak találtak. Eddig több mint hatvez személy lett elfogva. Azt hiszik, hogy a robbanás közvetlen elkövetőit és a főbű-nöst is a rendőrség kézre kerítette.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1880. febr. 22-én

másodszor adatik

A proletárok.

Színemű 5 felv.

Kezdeté 7 órakor:

Felolós szerkesztő: **Kutasi Imre.**
Főszerekesztő: **Vártosi Arnold.**

A debreczeni „Iparegyesületi takaré- és hitelintézet” t. című részvényesei
f. évi február hó 29-ikén délelőtti 10 órakor a városháza kis termében megtartandó

hatodik rendes közgyűlésre

azon figyelemzettel hivatnak meg, hogy mindazok, kik abban résztvenni szándékoznak, részvényeiket — az alapszabályok 23-ik § a értelmében — három nappal a közgyűlés előtt az intézet pénztáránál, térítvény mellett — mely egyszersmind belépti jegyül is szolgálend — letenni sziveskedjék nek. Szavazatjog gyakorolatára csak oly részvényesek jogosítvak, kik a közgyűlés előtt legalább harmincz nappal a részvénykönyvbe be vannak vezetve.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóságok a lefolyt üzletéről jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A mérleg betérjesztése.
4. A nyereség mikénti felosztása s a felmentvény megadása.
5. Felügyelő bizottság választása.

Az igazgatóság.

Az évi jelentés 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyisé-gében a hivatalos órákban megtekinthető (41 3—3.)

Meghívas

az „István” gőzmalom-társulatnak 1880. márczius 7-én délelőtti 10 órakor a városháza kis tanácstermében tartandó

ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGY-SOROZAT:

1. Az igazgatóság által előterjesztett számadás és mérleg a mult év második feléről, az arra vonatkozó jelentéssel.
2. A felügyelő bizottság jelentése a számadás megvizsgálásáról.
3. Az évi tiszta nyereség feletti rendelkezés, az osztalék megállapítása.
4. Az igazgatóság két tagjának és a felügyelő bizottság három tag-jának megválasztása.
5. Az alapszabályok 28-ik cikke értelmében felhivatnak a társulat t. ez. részvényesei, hogy a közgyűlés előtti napig a társulat czepléd utcai irodájában, magukat igazolási jeggyel ellátni ne terhelhessenek, hol az igazgatóság évi jelentése és a mérleg l. hó 28-ik napjától kezdve megtekinthető. Debreczen, 1880. február 7-én.

Az igazgatóság.

KIADÓ LAK.

Szent-Anna-utcán 1266. sz. ház-ban az emeleti első ur lak, mely áll 7 szobából, konyhából, kamarából, pinczé-ből, elkülönített fatartóból, kocsiszinből és kényelmes istállóból, f. é. pünkösdre, ugyanott a belső épületben emeleti két csinos szoba, hozzá tartozó helyiségek-kei ápril hó 1-től haszonbérbe kiadó. Értekezhetni Márton Lászlónál ugyanott földszint. 51. 1—3

Dr. Fáykiss

Szepesi kárpát-növény-kivonata.
Egy üveg használati utasítással 75 kr.

Szepesi kárpát-növény-czukorkák.
Egy skatulya használati utasítással 35 kr.

Szepesi kárpát-növény-thea.
Csomag használati utasítással 25 kr.

Mell- és tüdő-betegeknek!

Polgári és katonai orvosok által a legjobb sikerrel használtattak és ajánlottak: köhögés, hurut, rekedtség, köh-hurut, (szamárhurut), nátház (influenza), szukmelltség, lélegzési bajok, oldalszurás, kif-jett torok-gyulladás, tü-dő-gyulladás és egyéb kimerítő és gyengítő betegesetekben.

E gyógyszernek valódi minőségben kapha-tók magánál a készítőnél **Fáykiss József,** gyógy-szerésznél, Temesvárott (Jozsefváros), továbbá Debreczenben: Dr. Rottschek Emi és Tam-assy Károly gyógyszerész uraknál. 52. 1—5.

Hirdetés.

A vagyonbukott Serényi Imre csőd-tömegéhez tartozó 15 drb szathmári gőzmalom és 11 drb „Tisza” biztosító-társasági részvény, folyó év február hó 25-ik napján d. u. 3 órakor a termény-csarnokban (Széchenyi-utca Steinfeld-ház) tartandó nyilvános árverésen elfog adni, a mikorra a venni szándékozók ezennel meghivatnak. Debreczen, 1880. febr. 19.

Várad Szabó Miklós, csődtömeggondnok. (49) 1—3

Hirdetés.

KATZ LAJOS

borkereskedésében a „Hungaria” vendéglő mellett.

1 Liter új hegyi bor	12 kr.
1 „ új bakar bor	14 „
1 „ 1878. ó-hegyi bor eddig	20 m. 16 „
1 „ bakar bor	24 m. 20 „
1 „ 1874. bakarbor	40 m. 30 „
1 „ 1866.	50 m. 40 „

Egyszersmind a t. közönséggel tudatom, hogy borizetem dohány- és szivaráruval is össze van kötve. Tisztelettel **Katz Lajos** borkereskedő. (54) 1—?

Fleischer és Társa

gazdasági gépgyára és vasöntője **KASSÁN.**

Debreczenben **Sesztina Lajos** úr által képviselve ajánlja könnyű és szilárdan szerkesztett **SORBAVETŐ GÉPEIT** merítő kerék vető-hengerekkel.

SZÓRVAVETŐ GÉPEIT

Aberdeen vagy Smyth után; továbbá: **ekéket, boronákat, hengereket, töltőgetőket, konkoly-válasz-tókat, tisztító-rostákat** sat.; mindennemű **szivattyúkat,** gép-önteményt nyersen és kidolgozva, lefolyó-csőveket, csatorna s egyéb rácozatosokat, kemenczéket s egyéb kereskedelmi önteményt. Mindennemű gépek **kijavításai** legolcsóbban és pontosan teljesíttetnek. Képes árjegyzékek kívánatra ingyen s bérmentve küldetnek.

IGÉRVÉNYEK

lőnyeremény: 200,000 frt, az 1864-diki államsorsjegy mártius 1-jéni húzásra **4 frt 50 kr.** bélyeggel az „Iparegyesületi tak. és hitelintézet”-nél. 53. 1—2

Kiadó vendéglő.

A debreczeni timár társulat tulajdonát képező, kis várad utca 2093. sorszám alatti „Szarvas”-hoz címzett **vendéglő-helyiség** minden órában kiadó. A feltételekről értekezhetni késes-utca 3525. sz. a. Jobbágy Gábor elnöknel. (55) 1—3